

تلقی اشتباه از وحی در آثار گلذیهر

گلذیهر ادعا می‌کند قرآن مجموعه الهامات پیامبر(ص) است و الهامات چیزی نیست جز برداشت‌هایی که پیامبر(ص) از معارف دینی پیشینیان داشته است؛ در حالی که این مطلب کاملاً اشتباه است و دلایل متقن عقلی و نقلی بر بطلان این مطالب وجود دارد.

گلذیهر ادعا می‌کند قرآن مجموعه الهامات پیامبر(ص) است و الهامات چیزی نیست جز برداشت‌هایی که پیامبر(ص) از معارف دینی پیشینیان داشته است؛ در حالی که این مطلب کاملاً اشتباه است و دلایل متقن عقلی و نقلی بر بطلان این مطالب وجود دارد.

حجت‌الاسلام و المسلمین محمدحسین توانایی، عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج در گفت‌وگو با خبرگزاری بین‌المللی قرآن(ایکنا) به واکاوی اندیشه‌های مستشرقین و به خصوص ایگناس گلذیهر پرداخت و گفت: مهم‌ترین بخش کتاب «؛گرایش‌های تفسیری در میان مسلمان‌ها»، اثر گلذیهر بخش تفسیر در پرتو فرقه‌های دینی است که در این بخش آرائی را مطرح می‌کند که به شدت در تعارض با آرای شیعه است.

عدم استفاده از منابع دست اول

وی اظهار کرد: گلذیهر برداشت‌های خود را از لابه‌لای کتاب‌های اهل سنت و برخی کتب تفسیر شیعی که از نظر خود شیعه چندان مورد وثوق نیست، به عنوان برداشت‌های دست اول مطرح و در این کتاب به آن‌ها اشاره کرده است. اگر بخواهیم قدری دقیق‌تر مطالب این کتاب را بازگو کنیم، باید بدانیم که اصلاً غرب یک دوره طولانی را در درگیری و بحث با کشورهای اسلامی داشته که جنگ‌های صلیبی نشان از این واقعیت دارد.

توانایی گفت: طبیعی است که این پیشینه سوءنیت برای افراد محقق خود را نشان می‌دهد و افراد محقق را تحت تاثیر آن پیش داوری‌ها قرار می‌دهند. نکته دیگری که به عنوان واقعیت تردیدناپذیر در تحقیقات و پژوهش‌های مستشرقین می‌توان از آن یاد کرد، مشکل فاصله فرهنگی و تفاوت بینش‌ها است که این تفاوت‌ها به شکل‌های مختلف خود را نشان می‌دهد؛ مثلاً گاهی در درج مطالب بی‌دقتی و تحریف صورت می‌گیرد.

این پژوهشگر عرصه علوم قرآن و حدیث در ادامه افزود: گاهی محققین بر روی یک مسئله خاص تکیه می‌کنند و یک مورد جزئی را به عموم تعمیم می‌دهند و اگر اشکالی در متون پیدا نکنند، این مشکل را به همه موارد تعمیم می‌دهند. نکته بعدی که در تحقیقات مستشرقین وجود دارد، آن است که مبنای پژوهش‌های آن‌ها برگرفته از اعمال و رفتار مسلمانان است. آن‌ها نگاه می‌کنند که مسلمانان چه رفتارهایی در کشورهای مختلف دارند و گاهی همان رفتارها را مرجع تحقیقات خود قرار می‌دهند، در حالی که می‌دانیم این از نظر منطقی نوعی مغالطه است.

توجه مستشرقین به تشیع، موجب دوری از سوء داوری خواهد شد

وی ادامه داد: ما بایستی به اقوال و منابع آن دین توجه کنیم، نه به این‌که چه کسانی این حرف‌ها می‌زنند و الا ممکن است در دین اسلام هم کسانی حکومت را به دست گرفته باشند که جائز باشند. مثل حکومت‌های استبدادی که در خاورمیانه بودند که یکی پس از دیگری در حال سرنگونی هستند. بهتر است که مستشرقین به منابع اصیل دین اسلام و مخصوصاً مذهب تشیع مراجعه کنند تا به این سوء داوری دچار نشوند.

وی در ادامه گفت: اگر بخواهیم مشخصاً در مورد جهت‌گیری‌های فکری گلذیهر به طور کلی مطالبی را عنوان کنیم، باید بگوییم که ایشان در آثار خود اسلام را دینی جاودانه نمی‌دانند و محتوای مطالب اسلام را در حقیقت دستاوردهای پیامبر(ص) و علمای اسلامی در طول تاریخ اسلام ارائه شده است، می‌داند.

توانایی در ادامه افزود: مطلب بعدی که در مجموعه آثار ایشان به چشم می‌خورد، این است که ایشان تحت تاثیر شخصیت‌های یهودی و مسیحی بوده که با آن‌ها در ارتباط بوده است. به همین دلیل، به عنوان مثال وحی را به نوعی الهام معنا می‌کند و می‌گوید وحی مجموعه الهاماتی بوده است که بر پیامبر(ص) شده است و برداشت‌هایی که پیامبر از معارف دینی داشته، از کتب پیشینیان آن‌ها تحت عنوان الهام مطرح کرده است، در حالی که این مطلب کاملاً اشتباه است و دلایل متقن عقلی و نقلی داریم که بطلان این

مطلب را آشکار می‌کند.

معرفی چهره خشن از پیامبر(ص)

وی افزود: مطلب بعدی که در مجموعه آثار گلدزیهر دیده می‌شود، آن است که از پیامبر چهره بیم‌دهنده معرفی می‌کند؛ یعنی ایشان شخصی است که دائماً یاران خود را از غضب الهی بیم می‌دهد و خوبی و خوشی و خوشبختی را فقط در بهشت خلاصه می‌کند و می‌گوید که در این دنیا خوشی به طور کلی دست‌نیافتنی است، در حالی‌که این با واقعیت دین اسلام مغیر است. در آیه شریفه «قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ؛ بگو به فضل و رحمت خداست که [مؤمنان] باید شاد شوند و این از هر چه گرد می‌آورند بهتر است» (یونس/58)، خداوند مومنان را به شادی دستور می‌دهد و فرموده است که مومن نباید غمگین باشد و در مورد دیگر می‌فرماید: «أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ؛ آگاه باش که با یاد خدا دل‌ها آرامش می‌یابد» (رعد/28)، آیات زیادی داریم که تاکید می‌کند که انسان‌های مومن باید در همین دنیا آرامش خودشان را به دست بیاورند که تجلی آن در آخرت است.

وی خاطرنشان کرد: در مورد کتاب «گرایش‌های تفسیری مسلمانان» به طور مستقل می‌توان به چند مطلب اشاره کرد. در این کتاب اشکلات محتوایی و مطالبی که ناشی از توهم است، بسیار دیده می‌شود. ارائه این دست مطالب در این کتاب بسیار وجود دارد. یک مدل پارادوکس و تعارض عجیبی بین گفته‌های گلدزیهر در این کتاب مشاهده می‌شود؛ چنان‌که در یک جا مطلبی را ثابت می‌کند و در جای دیگر همان مطلب را که ثابت کرده است، انکار می‌کند.

توانایی گفت: گلدزیهر مطالب را به شکلی می‌آورد که انگار دارد آن مطلب را انکار می‌کند؛ مثلاً در جایی از کتاب می‌گوید آنچه از محمد(ص) رسیده، وحی است و در جای دیگر می‌گوید توهم و تعلیمات و الهامات شخصی است. او در ابتدای کتاب می‌گوید قرآن از لحاظ نص و متن دچار پریشانی و اضطراب است، ولی در جای دیگر می‌گوید قرآن دارای استواری شگفت‌انگیزی است، در جایی می‌گوید شیعه این قرآن را قبول ندارد و در جای دیگری می‌گوید شیعه همه تلاش خود را کرده تا بتواند عقاید دینی خود را با استناد به همین قرآن اثبات کند. از این دست ابهامات به خصوص در این کتاب گلدزیهر بسیار مشاهده می‌شود.